

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ МИХАЙЛОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
МУСЛЮМОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

МӨСЛİM МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЯНА МИХАЙЛОВКА
ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

423975 РТ, с. Михайловка. Ул. Гагарина, 24
тел. (8-85556) 3-62-32

КАРАР № 11

Михайловка авылы

29.09.2020 ел.

**Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру Тәртибен
раслау түрүндә**

Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру максатларында, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга таянып, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 157 һәм 269.2 статьялары нигезендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Яңа Усы авыл җирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру Тәртибен әлеге каарга күшымта нигезендә расларга.
2. Әлеге каарны Интернет мәгълүмат-телеинформация чөлтәрендә «Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми порталы»нда <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы һәм Мөслим муниципаль районы Яңа Усы авыл җирлегенең <https://muslumovo.tatarstan.ru/newysi.htm> веб-адресы буенча урнаштыру юлы белән халыкка итәргә.
3. Әлеге каарның үтәлешен контролдә тотуны үз өстемдә калдырам.

**Михайловка авыл җирлеге
башкарма комитеты житәкчесе**

Р.Х. Исламов

Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Яңа Усы авыл жирлеге
башкарма комитетының
2020 елның 29 сентябрендәгэ
11 номерлы каарына
Күшүмтә

Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру Тәртибе

Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Яңа Усы авыл жирлеге башкарма комитетында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыруга һәм уздыруга таләпләр билгели (алга таба - Жирлек):

1.2. Әлеге Тәртипнең максаты:

- Жирлек бюджеты акчаларын максатчан һәм нәтижәле файдалануны бәяләү;
- бухгалтерлық хисабы һәм хисаплылыкның дөреслеген раслау, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турында;
- бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы башка норматив актларны үтәүне бәяләү.

1.3. Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты жирлекнәң (алга таба - комиссия) вазыйфаи затлары тарафыннан, бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (алучыларга) һәм аларга караган жирлек бюджеты акчаларын алучыларга карата, жирлек бюджеты керемнәре администраторларына, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторларына карата башкарыла.

2. Аудитның эчке муниципаль финанс контроле объектлары:

2.1. Эчке муниципаль финанс контроле һәм эчке финанс аудиты объектлары (алга таба - контроль (аудит) булып тора):

- Жирлек башкарма комитеты, бюджет акчаларын баш бүлүче (алучы), бюджет керемнәренең баш администраторы, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы буларак.

3. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру

3.1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын тормышка ашырганды тикшерүләр, ревизияләр, обследованиеләр (алга таба – контроль чараплар) үткәрелә:

аерым финанс һәм хужалык операцияләренең законлылыгын документаль һәм фактik өйрәнү буенча контроле гамәлләр кылуны, билгеле бер чорга контроле объекты эшчәнлегенә карата бюджет (бухгалтерлық) исәбе һәм бюджет (бухгалтерлық) хисаплылыгының дөреслеген тикшерү;

- ревизия – аерым финанс һәм хужалык операцияләренең законлылыгын документаль һәм фактik өйрәнү буенча контроле гамәлләр кылуны, билгеле бер чорга контроле объекты эшчәнлегенә карата бюджет (бухгалтерлық) исәбе һәм бюджет (бухгалтерлық) хисабының дөреслеген тикшерү;

- тикшерү (обследование) - контроле объекты эшчәнлегене билгеле бер өлкәсе торышын анализлау һәм бәяләү.

3.2. Эчке муниципаль финанс контролен (аудитын) гамәлгә ашыру буенча контроле чараплар расланган план нигезендә үткәрелә.

3.3. Эчке муниципаль финанс тикшерүе (аудит) чарапларын плannаштыру элегрәк үткәрелгән тикшерүләр нәтижәләрен исәпкә алып, беренчел документларны,

бухгалтерлык исәбе регистрларын, норматив документларны, планлы, хисап мәгълүматларын, бюджет законнарын, бюджет акчаларын максатсыз һәм (яки) нәтижәсез куллануны, бухгалтерлык (бюджет) исәбенең һәм хисаплылыкның дөрес булмавы түрүнде фаразларга мәмкинлек бирә торган бүтән төр мәгълүматларны өйрәнү юлы белән, шулай ук, елына бер тапкырдан да ким булмаган вакыт эчендә контролълекне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3.4. Кирәк булганда, планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мәмкин.

3.5. Еллық тикшеру планы Жирлек башлыгы тарафыннан раслана.

3.6. Планнан тыш тикшерүләр Жирлек башлыгы йөкләмәсе буенча үткәрелә.

3.7. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләр жирлек башлыгы чыгарган күрсәтмә нигезендә үткәрелә, анда тубәндәгеләр күрсәтелә: контроль объектының исеме, тикшерелә торган чор, тикшеру темасы һәм нигезе, эш төркеме составы һәм тикшеру чарасын үткәру вакытлары.

3.8. Контроль чарасын үткәру түрүнде контроль объектына язмача хәбәрнамә белән хәбәр ителә.

3.9. Планнан тыш тикшеру чаралары контроль объектына язмача хәбәрнамә итепмичә үткәрелә.

3.10. Эчке финанс контролен оештыруны җайга сала торган нормалар эчке финанс аудитын оештыруга да кагыла.

4. Эчке финанс контролен үткәру

4.1. Жирлек башкарма комитеты:

а) Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче буларак, тубәндәгеләр буенча эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

- чыгымнар буенча жирле бюджетны төзу һәм үтәү, баш идарәче һәм аңа ведомство буйсынуындағы жирле бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджет хисаплылыгын төзу һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәү;

- бюджет акчаларын куллануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын әзерләү һәм оештыру;

б) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы буларак, чыгымнар буенча бюджетны төзу һәм үтәү, баш идарәче тарафыннан бюджет хисаплылыгын төзу һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәүгә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;

в) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы буларак, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджетны төзу һәм үтәү, әлеге жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан бюджет хисаплылыгын төзу һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәүгә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра.

4.2. Тикшеру чарасын үткәргә керешеп, тикшеру объектына тикшеру чарасын үткәру түрүнде күрсәтмә күчермәсе тапшырыла.

4.3. Эшче төркем житәкчесе һәм әгъзалары хокуклы:

- контроль объектының территориясендә, административ биналарында һәм хезмәт биналарында булырга;

- үзенең оештыру-техник чараларын, шул исәптән компьютерлар, ноутбуклар, калькуляторлар, телефоннار кертергә, чыгарырға һәм алардан файдаланырга;

- контроль чаралар максатларына ирешү өчен, барлық кирәкле документларны алырга (белешмәләр, язма анлатмалар һәм башка документлар);

- документларның күчермәләрен көгазьдә дә, электрон рәвештә дә алырга һәм контроль чара материалларына жәлеп итәргә;

- автоматлаштырылган системаларның мәгълүмати ресурсларыннан файдалану мәмкинлеген алырга;

- тикшерелүче мәсъәләләрнең асылы буенча телдән аңлатмалар алырга.

4.4. Контроль чара барышында түбәндәгеләр буенча контроль гамәлләр үткәрелә:

- исәп регистрларындағы язмаларны беренчел исәп документлары белән чагыштыру юлы белән бюджет (бухгалтер) исәбендә һәм бюджет (бухгалтер) хисабында кылышын финанс һәм хужалық операцияләренең тулы, үз вакытында һәм дөрес чагылдырылуы;

- жирлекнең муниципаль милкендәге товар-матди қыйммәтләрнең, акчалата чараларның һәм қыйммәтле көгазыләрнең фактта булуы, сакланышы һәм дөреслеге, исәп-хисапларның, куелган товарлар күләменең, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең, чыгымнарны һәм финанс нәтижәләрен формалаштыру буенча операцияләрнең һәм финанс нәтижәләренең дөреслеге;

- контроль объектының бюджет (бухгалтер) исәбен һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылығын куюы һәм торышы;

- матди қыйммәтләр һәм акчалар хәрәкәтенә карата, чыгымнарны формалаштыруның дөреслегенә, керемнең тулылығына, акчаның һәм матди қыйммәтләрнең сакланышына һәм факттагы булуына, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең дөреслегенә карата агымдагы контрольнең булы һәм торышы;

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеге, адреслылығы һәм максатчан характеристы;

- максатчан билгеләнешле бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре алучыларның аларны биргәндә билгеләнгән шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәве;

- бюджет кытлығын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне плannлаштыру (прогнозлау);

- тикшерү объекты карамагына бүләп бирелгән бюджет кытлығын финанслау чыганакларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне куллануның адреслы һәм максатчан характеристы;

- бюджет сметаларының үтәлеше, агымдагы эшчәнлек, бюджет хисаплылығы белән бәйле чыгымнарның нигезле булуы;

- хокук бозуларны бетерү, матди зыянны каплау, алдагы тикшерү чаралары нәтижәләре буенча гаепле затларны җаваплылыкка тарту буенча контроль (аудит) объекты тарафыннан чаралар күрү.

Контроль чаралар барышында шулай ук персоналның эш вакытында эш урыннарында булуын һәм уку планының дөресләрне үткәрү графигы белән тәңгәл килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

4.5 Контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

4.6. Тикшерү һәм ревизия нәтижәләре акт белән, тикшерүнеке (обследование) — бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

4.7. Акт кереш, тасвиrlау һәм йомгаклау өлешиләрнән тора.

4.8. Тикшерү яки ревизия акты ике нәсхәдә төzelә һәм тикшерү чарасын гамәлгә ашыручи вазыйфаи затлар тарафыннан имзалана.

4.9. Тикшерү яки ревизия актының бер нәсхәсе контроль оешмасы җитәкчесенең танышу түрүндагы билгесе белән комиссия рәисендә саклана, икенчесе, законнар нигезендә караплар кабул итү һәм карау өчен, администрация башлыгына җибәрелә.

4.10. Акт нигезләмәләре белән килешмәгән яки аның аерым нигезләмәләрен төгәлләштерү максаты белән контролълек объекты җитәкчесе актны алганнын соң җиде эш көне эчендә, актның аерылгысыз өлеши булган үз искәрмәләрен (каршылыкларын) эчке финанс контроле органына җибәрергә хокуклы, аларга контроль органы һәр каршылык (кисәтү) буенча бәяләмәне җиде эш көне эчендә бирергә тиеш.

4.11. Ачыкланган җитәшсезлекләрне бетерү буенча чараларның барышын Авыл жирлелеге башлыгы контролъдә тота.

5. Эчке финанс аудитын үткөрү

5.1. Эчке финанс аудиты түбәндөгө максатларда функциональ бәйсезлек нигезендө контроль (аудит) объектларына карата гамәлгә ашырыла:

- эчке финанс контроленең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр өзөрләү;
- бюджет хисаплылыгының дөреслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенең Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән бюджет исәбе методологиясен һәм стандартларына туры килүен раслау;
- бюджет акчаларын файдалануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр өзөрләү.

5.2. Эчке финанс аудитын үткөргәндә өлкә акчаларыннан һәм өлкә милкеннән файдалануны регламентлаучы законнарның һәм башка норматив хокукий актларның үтәлешен, шулай ук бюджет (бухгалтер) исәбе һәм хисаплылык формасын һәм эчтәлеген билгели торган норматив хокукий актлар таләпләренең үтәлешен тикшеру гамәлгә ашырыла.

5.3. Эчке финанс контроленең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр өзөрләү максатында контроль (аудит) субъекты түбәндөгө мәсьәләләрне тикшерә:

- эчке финанс контролен гамәлгә ашыру тәртибен, рәвешләрен, методларын һәм периодиклыгын билгели торган норматив хокукий актлар булу, аларның Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры килүен тикшерү;
;javascript:;
- календарь елга төзелгән һәм расланган контроль (аудит) субъекты тарафыннан план булу;
- планда караплан контроль чараларның тулы һәм үз вакытында үтәлеше;
- контроль чараларны оештыру һәм уздыру таләпләрен үтәү;
- үткәрелгән тикшеру чараларының рәсмиләштерелгән материалларының булуы;
- контроль чаралар нәтижәләре буенча актны рәсмиләштерүгә карата таләпләрне үтәү;
- контроль чаралар үткөрү мәсьәләре буенча гражданнар һәм оешмаларның мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карау;
- контроль эшчәнлек турында хисап булу, анда контроль чаралар нәтижәләрен чагылдыруның дөреслеген һәм тулылыгы;
- программаларны, ярдәмче программаларны, чараларны үтәгәндә максатчан курсәткечләрне анализлау;
- алдагы контроль чарасы тарафыннан ачыкландырылған житешсезлекләрне бетер;
- аның нәтижәләрен рәсмиләштерүгә эчке финанс контролен уздыру өлешендә башка мәсьәләләр.

5.4. Бюджет хисаплылыгының дөреслеген һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләнгән бюджет исәпкә алу методологиясен һәм стандартларын бюджет исәбенә алып бару тәртибенең туры килүен раслау максатында түбәндөгө мәсьәләләрне тикшерүне гамәлгә ашыра:

- бюджет төзү һәм үтәү, бюджет хисабы төзү һәм бюджет исәбен алып бару;
- бюджет (бухгалтерия) хисаплылыгын тикшерү, аның дөреслегенә, аны төзү һәм бирүнен үз вакытында булуына анализ ясау;
- дебитор һәм кредитор бурычларын анализлау, аны киметү һәм түләтү буенча тәкъдимнәр эшләү;
- бюджет исәбенең беренчел курсәткечләрен анализлау;
- бюджет исәбендә һәм хисаплылыкта житешсезлекләрне һәм хокук бозуларны ачыклау;
- бюджет исәбен алып бару өчен программа-техник комплекс булу;
- бюджет хисаплылыгының дөреслегенә аудит үткөрү һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенең туры килүе өлешендә башка мәсьәләләр.

5.5. Икътисадый бууны арттыру һәм бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген арттыру тәкъдимнәрен өзөрлөү максатында финанслар белән идарә итү буенча контроль (аудит) объектлары эшчәнлегенә анализ ясаганда һәм бәя биргәндә түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

- бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген анализлау, финанс резервларын, шулай ук өстәмә финанс ресурсларын (эшчәнлекнең көрөм китерә торган акчаларыннан, максатчан программаларда катнашудан һ.б.) жәлеп итү юнәлешләрен ачыклау;

- проектлар һәм программаларның нәтижәләрнең билгеләнгән максатларга, нәтижәлелекнең планлаштырылган күрсәткечләренә туры килү-килмәвен тикшерү;

- бюджет йөкләмәләрен вакытында финанслау өчен кирәкле норматив хокукый актлар эшләүнең һәм кабул итүнең үз вакытында башкарылуын анализлау.

5.6. Уздырылган тикшерү нәтижәләре буенча контроль субъектының (аудит) вазыйфаи затлары тарафыннан эчке финанс аудиты нәтижәләре турында бәяләмә (алга таба - нәтижә) төзелә, анда ачыкланган хокук бозуларны һәм житешсезлекләрне бетерү, жыелган дәлилләр нигезендә эчке финанс контроленең нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр күрсәтелә.

5.7. Йомгак төзү алдыннан алынган дәлилләрнең ни дәрәжәдә житәрлек һәм тиешле булыуын бәяләргә тәкъдим ителә.

Дәлилләр фактларга нигезләнгән мәгълүмат ышандырырлык булса, житәрлек дип санала.

Әгәр мәгълүмат ин тулы һәм ышанычка лаек булса, ышанычлы дәлилләр дип санала.

Мәгълүмат күзәтүләрне һәм рекомендацияләрне расласа, төгәл дәлилләр булып тора.

Әгәр мәгълүмат контроль субъектына (аудит) үз максатларына ирешергә ярдәм итсә, файдалы дәлилләр дип санала.

Күрсәтмәләр ясалган нәтижәләрне һәм тәкъдимнәрне нигезләргә тиеш.

5.8. Бәяләмә ике нөсхәдә төзелә һәм кереш, аналитик һәм йомгаклау өлешләреннән торырга тиеш.

5.9. Бәяләмәне контроль субъектының (аудит) эш тәркеме имзалый, ул контроль субъекты (аудит) житәкчесе белән килештерелә һәм тикшерүнен соңы көненнән дә соңға калмыйча имза салу өчен контроль (аудит) объектына җибәрелә.

5.10 Эчке финанс аудитын үткәру нәтижәләре буенча контроль ачыкланган хокук бозуларны һәм житешсезлекләрне бетерү, эчке финанс контроленең нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәрне нәтижәле гамәлгә ашыруны тәэммин итүдән гыйбарәт һәм Жирлек башлыгы тарафыннан гамәлгә ашырыла.